

Urunk megkeresztelkedése

Iz 42,1-4.6-7

„Nézzétek a szolgám”

Nézzétek, a szolgám, akit támogatok, a választottam, akiben kedvem telik. Kiárasztom rá lelkemet, hogy igazságot vigyen a nemzeteknek. Nem kiált majd, s nem emeli föl a hangját, szava se hallatszik az utcákon. A megtört nádszálat nem töri össze, a pislákoló mécsbelet nem oltja ki. Hűségesen elviszi az igazságot, nem lankad el, sem kedvét el nem veszti, míg az igazságot meg nem szilárdítja a földön. Az ő tanítására várnak a szigetek. ... Én, az Úr, hívtalak meg az igazságban, én fogtam meg a kezéd, és én formáltalak. Megtettelek a népnek szövetségül, és a nemzeteknek világosságul, hogy nyisd meg a vakok szemét, és szabadítsd ki a börtönből a foglyokat és a tömlöcből azokat, akik a sötétségben ülnek.

Izajás könyvének különös himnuszai az Úr szolgájáról szóló énekek (Iz 42,1-4; 49,1-6; 50,4-9; 52,13-53,12). Ezek Deutero-Izajás könyvének himnikus szakaszai, amelyeknek szóhasználata elüt a könyv többi részétől. Keletkezési idejét és könyvbe való szerkesztésének módját, valamint értelmezését sok vita kíséri. A fenti ének egy misztikus személyt mutat be, aki számos vonatkozásban különbözik attól a néptől, akihez küldetett. Mindent, amit tesz, a lélek erejében teszi, csendesen működik. Tevékenységét a szöveg szimbolikus képekkel írja le. Ekkor alkalmazzák Jézusra a fenti szolga énekét. Ettől kezdve az ősatyák között is kedvelt lett a szöveg Jézusra történő értelmezése. Jézus megkeresztelésénél ezt a szöveget idézik a szinoptikus evangéliumok (Mt 3,17) igaz, csak töredékesen. Teljes egészében Máté 12,17-21 alkalmazza közvetlenül, amikor az a béna kezű meggyógyítása után tiltja, hogy művéről, csodájáról széles körben beszéljenek. Ez a szöveg azonban jelentősen különbözik az Izajás szövegének görög változatától. Az „*Ez az én szeretett fiam, akire kiárasztom lelkemet*” rész nem szerepel az eredeti Izajás-szövegben, de a kulcsfogalmat a kiválasztott, a szolga, hogy megkapta Isten lelkét, ebben a szövegben is szerepelnek.

Cesareai Euszebiosz úgy tudja, hogy a héber szöveget jobban lehet érteni, ha sem Jákob, sem Izrael neve nem szerepel benne, mint ahogyan Szümmakhosz fordítása sem használja, így a szöveget Jézusra értik. Kétségtelenül Jézus szenvedéstörténetének tükrében olvasták a

keresztények ezt a szöveget. Augustinus is Jákob és Izrael szövegbe való szúrása ellen érvel, mert akkor nem is prófécia a szöveg, így viszont Jézusra lehet érteni (lásd. Fil 2,7). Ezt igazolja Ágoston szerint az is, hogy amikor Jézust megkeresztelte Keresztelő János, leszállt rá a Szentlélek. Szent Ambrus ezt a szöveget kapcsolatba hozza Jn 14,16-tal, melyben Jézus megígéri, hogy más vigasztalót küld, és az 1Tesz 4,8-cal, amelyben az Úr szent életre hívta meg övéit, ezért nem szabad a Szentlelket megkárosítani.

Az ószövetségi próféciaokban önmagában nehéz felismerni Jézust, a megváltót, de a működésére jól lehet érteni azokat. A szenvedő szolgálóról szóló szöveget feltehetően az Apostolok Cselekedeteiben (8,35 sköv) Fülöp alkalmazta először Jézusra az etióp hivatalnok misszionálása közben.

Kétségtelen, hogy ez a prófétai szöveg és az összes szolgálóról szóló ének új megvilágításba helyezi a szenvedést, amikor azt másokért önként felajánlott szenvedésként kezeli. Ezzel Izajás kiemelkedik kora gondolkodói közül, és először tud a szenvedésnek érdemszerző, megváltó jelleget tulajdonítani. A zsidó teológiában és a prófétai igehirdetésben azonban ez a nézet inkább különösnek számít, nem pedig általánosnak.

Jézus szenvedésének értelmezése és megváltó szenvedése a keresztény egyházban közösségi szinten változtatta meg a szenvedés értelmét annak ellenére, hogy Jézus mindegyik tanítását könnyebb követni, mint követni őt a másokért felajánlott szenvedésben. Ez alapvetően más szemléletet követel az embertől és más világlátást, amit lehetetlen megérteni szenvedés nélkül. Az ártatlanok szenvedése vagy az értelmetlen szenvedés az újkori társadalom megoldatlan kérdései közé tartozik. A szenvedést Isten büntetésének tartják, igazságával és jóságával össze nem egyeztethető dolognak. A bűnösök szenvedését el tudja fogadni az ember, de az igazakét nem, az ártatlan gyerekeket pedig egyenesen felháborítótnak tartja. Jézus keveset beszélt a szenvedésről, és főleg nem teoretikusan. Sokkal inkább együtt érzett a szenvedőkkel és felajánlotta a halálát a bűnösökért. Ezzel mutatta meg, hogy az Isten mennyire szeret minket.